אמר רב חסדא אמר רב «נקמע ראשו של

אביו אינו מטמא לו מ"ט אמר קרא ילאביו

בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא חסר א"ל

רב המנונא אלא מעתה קאזיל בפקתא

דערבות ופסקוה גנבי לרישיה הכי נמי דלא

ליטמא ליה אמר ליה מת מצוה קאמרת

השתא יש לומר באחריני מיחייב באביו לא

כל שכן והאי מת מצוה הוא יוהתניא יאיזהו

מת מצוה כל שאין לו קוברין קורא ואחרים

עונין אותו אין זה מת מצוה והא אית ליה ברא

כיון דקאזיל באורחא כמי שאין לו קוברים

רמי מיתיבי ילה ישמא ילה יהוא משמא דואינו

מטמא לאיבריה לפי שאינו מטמא לאבר מן

החי של אביו אבל מחזיר הוא על עצם

כשעורה מאי מחזיר הוא על עצם כשעורה

לאו למימרא דאי מיחסר פורתא לא ההיא

ר' יהודה היא דתניא רבי יהודה אומר לה

(6) מישמא ואינו מישמא לאברי' שאינו מישמא

על אבר מן החי של אביו אבל מיטמא הוא

לאבר מן המת של אביו והתניא רב כהנא

בר"א בן יעקב לה 🌣 מיטמא ואינו מיטמא

לאברים פרט לכזית מן המת וכזית נצל ומלא

תרווד רקב יכול לא ישמא לשדרה ולגולגולת

ולרוב בניינה ולרוב מניינה ש כתיב יואמרת

אליהם הוסיף לך הכתוב מומאה אחרת

אמר רב חסדא נקטע ראשו של אביו. אע"פ שהראש בלד הגוף

הואיל וכבר נקטע אינו מיטמא דאמר קרא לנפש לא יטמא בעמיו

כי אם לשארו הקרוב אליו לאמו ולאביו בזמן שהוא שלם שלא נתפרדו

אבריו זה מזה ולא בזמן שהוא חסר כגון זה שנקטע ראשו: בפקסא.

בבקעה: דערבות. שגנבים ולסטין

מלוין שם: ופסקו גנבי לרישיה ה"נ

דלה יטמה. בשביל שהוח חסר:

א"ל ממת מצוה קא מייתית לי שאני

התם כיון דלית בהדיה אלא הוא

לחודיה קאי גביה כמת מצוה דמי(ד):

והשתח י"ל בחחריני מיטמח. כדחמרינו

לקמום לאחותו הוא דאינו מטמא אבל

מטמא למת מצוה אביו לא כל שכו:

והא אים ליה ברא. ואילו הוה קורא

ליה אב שהא עני ליה איהו ולא הוי

(ס) שהוא מתחילה. וה"ה נמי לאבר

מן המת שאין בין אבר מן המת לאבר

מו החי אלא בשר הפורש: אבל מחזיר

הוא על עלם כשעורה: ה"ג מאי

מחזיר הוא על עלם כשעורה דאילו

מחסר פורחת. כלומר דבשעה שנגע

בה ברישא הוה חסר להך עלם פורתא

כשעורה ואפ"ה היה מותר ליטמא לה

וה"ה לאביו אע"ג דהוא חסר ואינו

שלם וקשיא לרב חסדא דהא סתמא

לדברי הכל היא: לא ההיא ר' יהודה

היא. דסתם סיפרא רבי יהודהדי היא

ושמעינן ליה לרבי יהודה דאמר נמי

[בכהאי גוונא]: דפניא וה"ג ר' יהודה אומר לה יטמא ואינו מיטמא

לאבריה לפי שאין אדם מיטמא על עלם כשעורה מאביו אבל הוא

חוזר על עלם כשעורה מאביו. כלומר לאיבריו הוא דאינו מיטמא

בין בחייו בין במותו לפי שאין אדם מיטמא תחילה על עלם כשעורה

מאביו לפי שלא התירה תורה ליטמא אלא בדבר שעיקר הגוף בו אבל

מיטמא הוא לעיקר הגוף לכתחלה ואם נחסר הוא הולך ובודק אחריו

ואפילו על עלם כשעורה ואנא אמינא לה כרבנן דפליגי עליה דר׳

יהודה דאמרי כיון שנחסר במקצת שוב אינו מותר ליטמא בו.

וספרים שכתוב בהן לפי שאינו מיטמא לאבר מן החי של אביו אבל

מיטמא לאבר מן המת של אביו שבשתא היא מדתני רב כהנא בסמוך

אף כל שכל גופו תלוי בו כגון רוב בנינו ורוב מנינו הוא דמיטמא

אבל לא לאבר אחד ומוקימנא לה לההיא נמי כרבי יהודה ועוד לא

אשכחן לה דנישנית משנה זו בשם ר' יהודה הכי דהא לא התני לה הכי אלא כדגרסינן לה אנן לפי שאין אדם מיטמא על עלם כשעורה

כו': והתני רב כהנא בר"א. כלומר בברייתא דר' אליעזר בן יעקב:

כזים נצל. נצל ליחה היוצא מן המת שפורש ממנו ואין נצל אלא לשון

הפרשה כמו שמתרגמינן וילל אלהים (בראשית לא) ואפרש יי' מפי רבי

ב) סוטה ג., ג) [דף מח:],

ד) [סנהדרין פו.], ה) ל"ל ר' יהודה, ו) שייך לדף מד.,

תורה אור השלם

ו. כי אם לשארו הקרב

אליו לאמו ולאביו ולבנו

2. וְלַאֲחֹתוֹ הַבְּּתוּלְה הַקְּרוֹבָה אַלָּיו אֲשֶׁר לֹא

היתה לאיש לה יטמא:

אֶמר אֶל הַבּהָנִים בְּנֵי אָהַרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם

אֶבּוּוּ אֶלּל וַוּבּוְזָנִּים בְּנֵּי אָדָרוֹן וְאָמַרְתָּּ אֲלֵהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא יִשַּמָא בְּעַמָּיוּ:

נוסחת הריב"ן

או הוה: בו יטמא:

ויקרא כא ב

ולבתו ולאחיו:

מת מצוה קאמרת השתא בן [כהן]י

חסר בערכוי מיטמח לו: דבי יהודה היא דתניא רבי יהודה אומר לה מישמא ואינו מישמא לאברים לפי שאינו מישמא לאבר מן החי של אביו אבל מישמא הוא לאבר מן המת של אביו. ע"י [חזרה] אם נטמא אל שאר הגוף אבל לכתחילה ודאי מודה רבי יהודה דלא יטמא כברייתא דלעיל ובסיפא דההיא דלעיל תניא בתורת כהנים רבי ש אומר אינו מיטמא לעלם כשעורה מאביו אבל מחזיר הוא על עלם כשעורה ודבר תימה דאוקימנא כר' יהודה והרי מיירי בסיפאיי מכלל דרישא לאו ר׳ יהודה היא אם לא נאמר כולה ר׳ יהודה היא: דה הוא מישמא [ואינו מישמא] לאבריה פרש לכזית מן המת וכזית נצל. ליחה היוצאה מן המת: ומלא תרווד רקב. מלא כף עפרורית ורקבון גוף המת: יבול לא ישמא לשדרה וגולגולת ולרוב מניינהיי. חֹלקמן

הוסיף הכתוב טומאה אחרת שתוכל ליטמא וסברא הוא להעמיד אמור ואמרת אאחותו דאייריבי למעוטי אברים ולהוסיף שיוכל לטמאות לרוב בניינה ורוב מניינה בו סיכול לא יטמא לשדרה וגולגולת

נקמע ראשו של אביו אינו מישמא. נכהן הדיוט מיירי שמותר ליטמא לאביו ולא בכהן גדול ומיר: אבר דיה רב המנונא ההוא דקא אזיל בפקתא דערבות. נקעה שמלויין נה גנני: ופסחוה גנבי לרישיה דאבוה ה"נ לא ליטמא ליה א] צ"ל מה ר"ל: א"ל

> באחריני. שאינן קרובין מיחייב באביו לא כ"ש: והאי מת מצוה הוא. נתמיה: והתניא איזהו מת מצוה כל שקורא ואין אחרים עונין אותו. כלומר שאם המת יכול לקרות ויש לו עונין קרובין אין זה מת מצוה והא יש לוº לשכור אחרים מתעסקין בו גו: כיון דקא אזיל באורחא כמי שאין לו קוברין דמי. דלא שכיחי אינשי התם פי׳ ר״י הבא: ליטפל במת מצוה אם יש שם ישראל שיכול לטפל אף כי אינן קרובין לא ליטפל בהן [כהנים] קרובים וראיה דאמר בפ׳ כ״ג (לקמן דף מו.) גבי מת מלוה כ״ג ונזיר יטמא נזיר ואל יטמא כהן וכ״ש כהן וישראל יטמא ישראל ואל יטמא כהן ול"ע [מהאי] לפ' (האשה רבה יבמות דף פע:) גבי אשתו קענה יורשה ומיטמא לה דן ואין כח לעקור דבר מן התורה ה]רואמאין זיטמא ומשני כיון דקרובין לא [ירתי לה קרי ולא עני] לה קרינן בה והשתא ה"ד אי דליכא מתעסקים אחרים מאי איריא מטעם אשתו תיפוק ליה דאפילו אחריתי נמי מת מצוה גמור היא אלא דאיכא אחרים דיכולים להתעסק וחשוב כמת מלוה אלמא כהן ומת לפניו ויש שם ישראל ואינו חושש ליטפל חשיב מת מלוה ואר"י דודאי מן הדין לאו מת מלוה התם רק לפי שקרוביה מתרשלים

ממנה שויוה רבנן כמת מלוה ואף כי אין כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בקום ועשה במקום שיש פנים וטעם בדבר ודאי לכ"ע יש כח לעקור תדע דבכולי סוגיא דהתם (לא) מייתי מאשה שנאמנת לומר מת בעלי דהרי עוקרה דבר תורה בקום ועשה אלמא ודאי במקום שיש פנים וטעם יש כח לעקור ודייקא ומנסבא מתוך חומר שמחמירין בסופה: בירתיבר לה ישמא גבי כהן הדיוט [כתיב]: ואינו מטמא לה יו פרט לאבר מן החי של אחותו ואבר מן המת שאינו רשאי להטמאות בהן: לפי שאינו מיטמא לאבר מן החי של אביו. כלומר שאף באביו הקרוב יותר אינו רשאי לטמאות לאבר אביו ול"ע [דל"ל] יטמא ° מלאביו נפקאי: אבל מחזיר הוא על עצם כשעורה. לקוברו פי׳ אם נטמא כבר לשאר הגוף: מאי מחזיר [לאו] דחסר פורתא. ז] ה"נו כי אביו

בשהוא אומר אמור ואמרת. דכתיב אמור אל הכהנים ואמרת

אליקום. מפרש לקמן בשר המת שקרש בפ' כ"ג ומיר (דף נ.): והתני רב כהנת. בברייתה דר"ה בן יעקב לה בומיטמה בגופה שלם ולה לאחד מאבריה פרט לכזית מן המת כו׳ שאינו מיטמא לה: יכול לא יטמא לשדרה ולגולגולם כו'. הואיל ואתה אומר כן שאינו מיטמא לאברים: כשהוא אומר. אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם פי׳ בהדיח ומפרש לה2: רוב מניינה. מנין [קכ״ה] אברים: הוסיף לך הכתוב טומאה אחרת דבשדרה ורוב בניינה כגון שתי שוקיים ירך אחת וברוב מניינה כגון קכ"ה איברים הימנה שיכול ליטמא: יכול

ליה מת מלוה: מיתיבי ולאחותו הבתולה וגו' לה יטמא. כשהיא שלימה: ואינו מיטמא לאבריה. שאם נפרד ממנה אבר בין בחייה בין במותה אינו מיטמא לה לפי שאין אדם מיטמא לא לה ולא על א' משאר קרובין על אבר מן החי לפי שאינו יכול להחזירו לכמות

הגהות הב"ח (מ) גמ' לה יטמא ואינו (ח) גפ׳ לה יטמא וחינומיטמה להבריה (שהינ)מיטמה וכו׳ של הביו)תה״מ ונ״ב גי׳ רש״ישאין אדם מיטמא על עצם כשעורה מאביו אכל הוא חוזר על עצם :מאביו כשעורה כשבורוו בואביו (ג) שם כר"ח בן יעקב לה יטמא: (ג) שם מניינה כשהוא מניינה כשהוא כתוב ואמרת: (ד) רש"י ד"ה א"ל ממת וכו׳ דמי השתא לומר כל"ל והד"ח: (ק) ד"ה מיתיבי וכו' ואינו וכו׳ להחזירו לכמות שהיה

מתחלה כל"ל והד"ח:

הגהות התוספות ל"ל השתא י"ל. וחיבת כהן נמחק. 2. ל"ל יש לו כן שיכול לשכור כו'. 3. ל"ל ון הבא. 4. ל"ל פרי כו׳. ב. ב״ל אמאי יטמא לה. ז"ל ובאשה יש טעם ל"ל דרייקא ומנסבא. מלאביו נפקא. 8. ל"ל הרי. 9. ל"ל פורתא. 10. ל"ל מדמיירי ר' יהודה בסיפא. 11. ל"ל לרוב בניינה ולרוב מניינה. 12. ל"ל לקמן פ׳ כהן גדול (דף נב:) מפרש לה. 13. ל"ל דאיירי בה קרא. 14. מיבות "שבתורה דכתיב לה יטמא" נמחק. ול"ל שהתיר הכחוב לטמאות בהן. 15. ל"ל שהיא. 16. ל"ל לקוברה. 17. ל"ל

מוסף רש"י

דראב"י כרבי יהודה.

לה יטמא. אם מתה. ואבריו נופלין אין מיטמא להן, דקי"ל בהעור והרוטב (חולין קכח:) **אבר מן החי** מטמא כאבר מן ואנטריך לה למעט אבריה

(סוטה ג.).

ולרוב מניינו ולרוב בניינו של קרובים אחרים שבחורה דכחיב [לה יטמא]11: אחרת מה אחותו מיוחדת שגופה תלוי בו. כלומר שהרי15 קרובתו ומוטלת עליו לקוברו או הדין הוה ליה למימר יכול יטמא למתים אחרים אף לאברים אי לא גמרינן מאחותו דכתיב בה לה ומשני ההיא נמי י] כר"א ב"רזי יהודה ורב חסדא דאמר כי האי תנא:

דמשום קורבא דאבה. לא מטמא כיון דחסר משום מת מצוה מיהא מטמא מכאן משמע דאם יש שום ישראל שיטפל בה לא מקרי מת מצוה ולא יטפל בו הכהן דמשמע דוקא בפקתא דערבות דלא שכיחי אינשי כלל הא אי שכיחי אינשי אפילו אינם קרובי המת לא יטמא הכהן ועוד ראיה מהא דאמר לקמן פ' כ"ג כ"ג ונויר יטמא נויר ואל יטמא כ"ג ל) והו שאמר כהן וישראל יטמא ישראל ואל יטמא כהן. מיחיבי לה יטמא גבי אחות כהן הדיוט כתיב לה יטמא משמע כשהיא בשלימותה: ולא לאבר מן המת של אביו. כלומר אפילו אביו הקרוב לו יותר אינו מטמא לאיבריו. וצ"ע מנ"ל דאינו מטמא לאיברי אביו. ושמא מלאביו נפקא: אבל מחזיר הוא על עצם כשעורה. כלומר אע"פ שאינו יכול ליטמא לא לאבר ולא לכעדשה. מ"מ אם נטמא כבר לאביו מחזר הוא על עצם כשעורה. כלומר אע"פ שאינו יכול ליטמא לא לאבר ולא לכעדשה. מ"מ אם נטמא כבר לאביו מחזר הוא על עצם כשעורה. כלומר אע"פ שאינו יכול ליטמא לא לאבר ולא לכעדשה. חסר פורתא בשעה שנטמא לאביו וחסר ממנו עצם כשעורה ואפ״ה נטמא לו: האי תנא סבר לה כר׳ יהודה ורבנו פליגי עליה. ואנא כרבנו סבירא לי: אבל מטמא על אבר מז המת של אביו. פי׳ ע״י חזרה אומר מכלל דרישא לאו ר' יהודה היא. וי"ל דכולה ר' יהודה היא: וכוית מנצל. ליחה היוצאת מן המת: לרוב מניינו היינו (קמ") (קכ"ה) איברים רוב מנין האיברים שהם רמ"ח איברים: ולרוב בניינו מפ' לקמן ב' שוקיים וירך א' או ב' יריכים ושוק א': כשהוא אומר אמור אל הכהנים בני אהרן הוסיף לך הכתוב טומאה אחרת שיוכל לטמא לה. ומסתברא דקאי אאחותו דדרישנא שאינו מטמא לאיבריה ואשמועינן הך

יעשין נח טוש"ע י"ל סי שעג סעיף ט: דה ב מייי שם פ״ג הלי

ח סמג לאוין רלו טוש"ע י"ד סי שעד ג (וברב אלפס ריש הלכות

טומאה דף סג.]: עם ג מיי פ"ג שם ה"א סמג שם טוש"ע י"ד סימן שעג סעיף ד וסיי

ב ד מיי׳ שם פ״ב הל׳ יד סמג שם טוש"ע י"ד סימן שעג סעיף ט וע"ש:

גליון הש"ם

תום' ד"ה מיתיבי כו'. מלאביו נפקא עי׳ סוטה :דף ג ע"ב תד"ה ורע"ק

הגהות מהר"ב רנשבורג א] תום' ד"ה אמר ליה וכו' ה"ג לא ליטמא ליה.

ים הים ל פנו פטננו פים. ז"ל נמחק צ"ל ונ"ב כלומר. א"מ: ב] ד"ה א"ל וכו" מ"מ קאמרת השתא כהן. מי כהן נמחק ונ"ב שאם. א"מ: ג] ד"ה והאי מ"מ וכו' אחרים מתעסקין בו. נ"ב כאו הס"ד ואח"כ נ"ב כאן הס"ד מה"ד כיון דקאזיל באורחא: ד] בא"ד גבי אשתו קטנה יורשה ומטמא לה פריך ואי אין כל"ל. א"מ: ה] בא"ד לעקור נכ"ל.

ה. ה] בא"ד לעקור

דבר מן הסורה ואמאי
יטמא. מיי ואמאי יייי
ממחר ביי ואמאי נמחחו ונ"ב אב מטמא בעל לא מטמא וכו' כל"ל. א"מ: ל] ד"ה מיתיבי וכו' ואינו מטמא לה מילת לה נמחק ונ"ב לאברים וכו' ול"ע דל"ל לה יטמא מלאביו נפקא כל"ל ועי' א"מ: לפקט כני זעי טיני. ז] ד"ה אבל מחזיר וכו׳ דחסר פורתא ואפ״ה כי אביו חסר בנו מיטמא לו כל"ל: ח] ד"ה יכול וכו׳ ולרוב מניינה לקמן. נ"ב ע" דף נב ע"ב: מ] ד"ה כשהוא וכו' לרוב בנינה ורוב מנינה. נ"ב כאן הס"ד ואח"כ מה"ד יכול לא יטמא: י] בא"ד ומשני ההיא נמי ר' יהודה ורצ חסדא כל"ל:

פי' הרא"ש

על הגוסס: נקטע ראשו של אביו של כהן הדיוט: בפקתא דערבות. בקעה שמצויין בה ליסטים: כל שאיז לו קוברים. קורא ים עונים אותו. פירוש שאם המת היה יכול לקרות היו לו קרובים עונים אותו. עונים אותו לבא לקברו וחומרא גדולה היא דאם הכהן יכול לחזור ולמצוא לו קוברים לא יטמא לו. ולישנא ודגמיו דפי האשה רבה משמע כפי׳ קמא דבקורבה תלייה מלתא דגרס׳ התם כיון דאיהו לא דגוט ההם כיון דאיה דא קא ירית יתה קריא ולא עניה קרי ביה. כיון דקא אזיל באורחה כמו שאין . לו קוברי׳ דמי והלכך נהי